

Andrzej Rozwałka

Przeworsk, woj. przemyskie, Plac
Mickiewicza, St. 11, AZP: 103-81/1

Informator Archeologiczny : badania 23, 90-91

1989

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Prażki, gm. Będków,
woj. piotrkowskie,
St. 5, AZP: 70-54/74

Muzeum Okręgowe w Piotrkowie Tryb.

Badania prowadził mgr Piotr Gajda. Finansował WKZ w Piotrkowie Tryb. Pierwszy sezon badań. Grodzisko stożkowe, późnośredniowieczne, zniszczone w 1956 r.

Stanowisko położone jest na lewej terasie zalewowej rzeki Wolbórki. Założono dwa wykopy sondażowe o łącznej powierzchni 25 m². W wykopie nr 1 natrafiono na belki drewniane połączone ze sobą pod kątem 160 oraz pale drewniane wbite pionowo w podłoże. W wykopie nr 2 odkryto wał kamienny oraz trudne do rozróżnienia fragmenty konstrukcji drewnianych.

Na poziomie zalegania konstrukcji drewnianych znaleziono fragmenty ceramiki, które można datować na schyłek średniowiecza.

Materiały znajdują się w Muzeum w Piotrkowie Tryb.

Badania ratownicze, ze względu na zagrożenie obiektu planowanymi pracami budowlanymi będą kontynuowane w przyszłym roku.

Podłże Królewskie, gm. Krzepice woj. częstochowskie St. 5 patrz okresy brązu

Proboszczewice, gm. Stara Biada,
woj. płockie,
St. 20, AZP: 47- 54/60

Wojewódzki Konserwator Zabytków
w Płocku

Badania prowadziły mgr Anna Marciniak (autorka sprawozdania) i mgr Beata Górską-Grabarczyk. Finansował WKZ w Płocku. Opiekę naukową sprawował doc. dr hab. Leszek Kajzer. Pierwszy sezon badań. Tzw. grodzisko stożkowe.

Celem badań była weryfikacja odkrytego w 1988 r. kopca, ustalenie jego funkcji i chronologii.

Grodzisko stożkowe w Proboszczewicach powstało przez odcięcie głębokim przekopem cypla wcinającego się w dolinę rzeczną. Położone jest w centrum wsi (ok. 500 m od znanego grodziska pierścieniowatego). Badania koncentrowały się na plateau stożka, gdzie wytyczono (po osi N-S) 4 wykopy badawcze o łącznej powierzchni 41,6 m².

Zgromadzono 1670 zabytków ruchomych. Dominowała ceramika naczyniowa późnośredniowieczna i nowożytna oraz fragmenty kafli piecowych. Poza tym odnaleziono 49 przedmiotów żelaznych (m. in. grot bełtu z tuleją, klucz, podkowę, okucia), niewielką ilość kości zwierzęcych i utamków szkła.

Odnaleziono pozostałości 2 faz osadniczych. Najprawdopodobniej w końcu XIV lub na początku XV w. powstał tu drewniany budynek mieszkalny. W wykopie I natrafiono na pozostałości narożnika (NE) w konstrukcji zrębowej. Ślady drugiego budynku, o ścianach zbudowanych w bliżej nie określonej konstrukcji pionowej odkryto w wyk. III. W wykopie tym natrafiono na wyraźny poziom spalenizny, co pozwala na twierdzenie, że zabudowa pierwszej fazy uległa przynajmniej częściowo zniszczeniu pożarowemu. Drugą fazę osadniczą na podstawie materiału zabytkowego datować można w szerokich granicach od 2 połowy XVII do końca XVIII w. Budynek stojący na kopcu był zapewne drewniany, nie posiadał fundamentów i był posadowiony bezpośrednio na powierzchni gruntu. Sądzić należy, że było to domostwo (dwór na kopcu) siedziba administratorów władcy biskupstwa płockiego. Obecność silnie przepalonych kafli piecowych, pozwala przypuszczać, że i ta faza użytkowania zakończyła się pożarem.

Badania będą kontynuowane.

Przeworsk, woj. przemyskie,
Plac Mickiewicza,
St. 11, AZP: 103-81/1

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej Kat.
edra Archeologii w Lublinie

Badania prowadził mgr Andrzej Rozwałka (autor sprawozdania). Finansowały UMCS w Lublinie i Muzeum w Przeworsku. Pierwszy sezon badań. Średniowiecze i okres nowożytny (XIII-XVIII w.)

Badania mają na celu archeologiczną rekonstrukcję topografii średniowiecznego Przeworska. Prace rozpoczęto od rozpoznania tzw. Małego Rynku (Plac Mickiewicza), mając głównie na uwadze: zlokalizowanie śladów czternastowiecznego kościoła św. Katarzyny — pierwszego parafialnego w mieście i łacińskiego ośrodka misyjnego, potwierdzenie istnienia cmentarza przykościelnego i ustalenia poziomów użytkowych Rynku.

Wykonano 8 wykopów o łącznej powierzchni 60 m². Zlokalizowane w centralnej i południowej części Małego Rynku ukazały obraz zniszczenia nawarstwień kulturowych, spowodowanego pracami niwelacyjnymi w Rynku prowadzonymi w czasie II wojny światowej. Na wódnym złożu znaleziono kilka fragmentów wczesnośredniowiecznych naczyń glinianych i nieliczne kości ludzkie pochodzące zapewne z przykościelnego cmentarza. Poziom całca lessowego pojawił się na głębokości 30-50 cm poniżej obecnego poziomu tej części Rynku.

W części północnej Placu zachowały się nawarstwienia nowożytne a pod nimi pozostałości średniowiecznej jamy.

W spągowej części poziomu nowożytnego odsłonięto warstwę słabo zachowanych belek drewnianych.

ułożonych na linii NW-SE, równoległe do siebie, w odstępach od kilku do kilkunastu cm. Być może jest to pozostałość moszczenia Rynku.

Odsłonięta jama była kształtu kolistego, o średnicy 270 cm i zachowanej wysokości 80 cm. W przekroju kształtu nieckowatego. Wypełnisko w części przydanej i przyścienną tworzyła warstwa zwartej, szarego lessu, zaś w części środkowej warstwa nasypowego lessu i ciemnobrunatnego humusu przemieszanego z węglami drzewnymi, kośćmi zwierzęcymi i ceramiką. W stropie obiektu zalegała warstwa spalenizny. Poza obręb obiektu, w kierunku południowym, wychodziła jamka półkolistego kształtu, o średnicy 80 cm, zawierająca przepalone kamienie, kości zwierzęce i dużą liczbę węgli drzewnych. Jest to zapewne pozostałość wydrążonego w lessie paleniska.

Materiały ceramiczne z wypełniska jamy pochodzą z rozległego przedziału chronologicznego — od XI do 2 poł. XIII wieku.

Kres funkcjonowania obiektu związany jest zapewne ze spaleniem miasta przez Leszka Czarnego w odwecie za najazd księcia ruskiego Lwa na ziemię sandomierską i krakowską w 1280 roku.

Materiały znajdują się w Katedrze Archeologii UMCS w Lublinie a po opracowaniu zostaną przekazane do Muzeum w Przeworsku.

Badania będą kontynuowane.

Reszel, woj. olsztyńskie,
St. 3, AZP: 18-67

Muzeum Warmii i Mazur w Olsztynie

Badania prowadziła mgr Izabela Mirkowska. Finansował WKZ w Olsztynie. Pierwszy sezon badań. Fundamenty baszty w miejskim murze obronnym.

Celem badań było odkrycie baszty w części średniowiecznego muru miejskiego od strony zachodniej miasta. Usytuowanie baszty w tym miejscu wynikało z zachowanej baszty w części południowo-zachodniej murów i śladów drugiej baszty w części północno-zachodniej.

W miejscu, gdzie spodziewano się znaleźć ślady baszty założono wykop oznaczony numerem-4 o wymiarach pierwotnie 2x3 m. Podyktowane koniecznością zachowania rosnących drzew oraz uliczką. Miejsce to było bardzo uciążliwe w trakcie kopania, gdyż wcześniej posadwione były w tym miejscu zabudowania gospodarcze. W części wschodniej wykopu odkryto fragmenty fundamentu baszty stanowiące jej część północno-wschodnią i fragment fundamentu miejskiego muru obronnego. Oba mury zbudowane były z różnej wielkości kamieni połączonych zaprawą z gruzem ceglany. W obrębie wykopu odkryto mur miejski o dł. 2,70 cm i szer. 1,65 cm. Przewiązany był z fundamentem baszty, który znajdował się od strony miasta. Fundament miejskiego muru obronnego odkryto tylko do gł. 1,05 cm, a fundament baszty był głębszy i posadowiony do gł. 1,50 cm. Oba fundamentów nie odkryto do stopy fundamentowej ze względu na mały wymiar wykopu i braku możliwości jego poszerzenia. W celu ustalenia szerokości baszty poszerzono wykop poza linię zewnętrzną wykopu w kierunku zachodnim. Na części tej na linii już odkrytej baszty odsłonięto mur, którego dolna część wskazuje na średniowieczne mury a górna na współczesne budynki. Fundament w zachodniej części wykopu nie kończył się i wchodził w ścianę zachodnią profilu wykopu.

Dotychczasowe badania dają podstawy do datowania odkrytych fundamentów baszty i muru obronnego na okres średniowieczny. Nie uchwycono długości ani szerokości baszty, dlatego należałoby przeprowadzić dalsze badania poszerzając część zach. wykopu oraz przedłużając w kierunku południowym.

Z dotychczasowych badań wynika, że fundament muru miejskiego nie był przerwany a ciągły na całym odcinku.

Zbiła warstwa gruzu ceglano-kamieni, zaprawy dostarczyła fragmentów ceramiki nowożytniej i kilka frg. ceramiki średniowiecznej.

W celu poznania posadowienia stopy fundamentowej baszty i jej przebiegu niezbędne są dalsze badania.

Sławków, woj. katowickie,
St. 1, AZP: 97-51/nie bad.

Konserwator Zabytków Archeologicznych
w Katowicach

Badania prowadził mgr Jacek Pierzak. Finansował WKZ w Katowicach. Szósty sezon badań. Relikty zamku średniowiecznego z 2 poł. XIII-XV w.

Stanowisko zlokalizowane jest w rejonie ulic Staropocztowej, Browarnej i Zamkowej, na wzniesieniu, otoczonym szeroką fosą.

Kontynuowano prace w wykopie V z 1988 r., założonego przy ryzalicie w murze południowym wieży mieszkalno-obronnej, gdzie znajdowało się w 2 poł. XIII w. pierwotne wejście do wieży.

W wykopie tym odkryto w ubiegłym sezonie tajemne przejście, tzw. „wycieczkę”, prowadzące z wnętrza wieży poza obręb obwałowań.

Wykop przedłużono o 10 m w kierunku południowym, chcąc tym samym zlokalizować przebieg tajemnego przejścia.

W trakcie badań potwierdzono fakt, iż tzw. „wycieczka” powstała w II fazie, tj. najprawdopodobniej na początku XIV w. Prowadziła ona z wnętrza wieży, przez mur ściany południowej (wyróżne przeprocucie ściany), następnie przekopem o szerokości 100 cm i wysokości około 120 cm, zabezpieczonym kamiennym sklepieniem, biegła w kierunku fosy. Sklepienie „wycieczki” zostało zamaskowane wałem, którym otoczono w II fazie zamek.

Przypuszczenia, iż cały przebieg tajemnego przejścia będzie uchwytany w wykopie nie sprawdzily się. Przejście